

[Himmelstrup.]

Basis for den Diskussion, vi ogsaa her i Danmark maa komme til at føre om disse naturligvis ogsaa for os meget vigtige Spørgsmaal. Men det forekommer mig altsaa, at saa længe vi ikke har dette Materiale, er det nytteløst at diskutere disse Spørgsmaal, og jeg skal derfor anbefale, at man opsætter Diskussionen herom til den Tid og Lejlighed, som er bedre for Haanden, naar denne Undersøgelse er tilendebragt.

Fraenkel: Ja, jeg forstaaer selvfølgelig udmærket godt, at det ærede Medlem Hr. Himmelstrup, naar han har faaet sagt, hvad han vil sige, saa anbefaler at høre op med Diskussionen; men det kan jeg nu ikke tjene ham i. Det ærede Medlem slog fast, at Manchesterfolk saadan i absolut Renhed var vi ikke her. Nej, det er vi ikke, det har man aldrig været nogen Steder, det har været fuldstændig umuligt at gennemføre dette Princip i dets fulde Renhed. Det er f. Eks. en af de Ting, som Retsstaten tumler med. Det Princip, der ligger til Grund for Retsstaten, er jo det samme, som ligger til Grund for Manchesterkolen i det hele, og overalt, hvor man forsøger at komme hen i den Retning, vil det være fuldstændig umuligt at gennemføre det Princip til Bunds.

Lad os tage f. Eks. en saadan Ting som den engelske Fattiglov af 1834. Det var netop paa et Tidspunkt, hvor man intet hellere ønskede end at gennemføre det rene brutale Princip, at hvert Menneske maatte sørge for sig selv, og at Staten ikke kunde have noget med Forsørgelsen at gøre; men man kunde bare ikke gøre det, for Konsekvensen af det Standpunkt maatte blive, at man simpelthen maatte lade Folk ligge og dø paa Gaden, og det gaar nu en Gang ikke.

Og saadan vil man finde det overalt, og man vil ogsaa og i meget høj Grad, det giver jeg det ærede Medlem fuldkommen Ret i, finde det hos os, navnlig naar man kigger lidt nærmere efter paa Landbruget. Der forstaaer Regeringen at fjerne sig fra det rene Manchesterprincip paa en Maade, der er overordentlig heldig for Landbruget, og som vidner højt om Landbrugspolitikernes Evne til at tumle baade med Toldlove og med Traktater. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det, medmindre det ærede Medlem maaske kunde ønske det, men lad mig bare minde om den lille Foranstaltning, der udelukker alt oversøisk Kød fra Danmark. Det er jo uægtelig ikke saadan helt Manchesterpolitik, det giver jeg det

ærede Medlem Ret i, og jeg vilde kunne nævne mange andre Ting foruden det.

Men jeg er nu af den Mening, at Fremtiden kommer ikke til at hvile paa Landbruget her i Landet; Landbruget vil altid have en stor og betydningsfuld Funktion at udfylde, men Fremtiden er ikke Landbrugets. Af den simple Grund, at det er ikke det Erhverv, som bringer flest Penge ind i et Land, der er det bærende Erhverv. Det bærende Erhverv i et Land er det Erhverv, som sætter flest Hænder i Beskæftigelse, og det er ikke Landbruget og bliver det mindre og mindre, jo længere Tiden skrider frem.

Det ærede Medlem talte ogsaa om, at det var en Misforstaaelse, at man mere og mere frigjorde sig for Mestbegunstigelsesklausulen. Ja, det kommer jo an paa, hvordan det ærede Medlem vil tage det. At det staar i Papirerne, giver jeg saamænd ikke mange sure Sild for; Spørgsmaalet er bare, hvordan de Traktater ser ud i øvrigt, som Mestbegunstigelsesklausulen findes i. Og at de i deres nærmere Udformning er en stadig Fjernelse bort fra det Princip, at Vilkaarene skal være ens paa alle Markeder i Verden, turde vel maaske selv det ærede Medlem Hr. Himmelstrup og jeg kunne blive enige om. Og naar det ærede Medlem gaar saa vidt, at han i denne Forbindelse nævner de Forenede Stater i Amerika, saa vil jeg sige: Lad hellere være med det, for med de Forenede Staters Toldlove siger det jo ikke meget, selv om de har Mestbegunstigelsesklausulen i deres Traktater.

Betænkning kommer snart fra Traktatkommissionen, sagde det ærede Medlem. Jeg vilde ønske, den ikke kom snart, for jeg tror, de samler en hel Mængde fortrinligt Materiale oppe i Kommissionen og sidder og arbejder med det der, og jeg vilde ønske, de havde en rum Tid endnu til at arbejde med det i. For naar en Regering har et saa udpræget handelspolitisk Standpunkt som den nuværende i den Henseende, saa kan det nu ikke nytte. Det paavirker ogsaa saadanne Kommissioner som Traktatkommissionen, og jeg vilde gerne have Materialet saa objektivt og saa upaavirket frem som muligt, saaledes at vi andre ikke først skulde have Ulejlighed med at barbære det for f. Eks. saadanne Udtalelser som denne, at man paa ingen Maade gik væk fra Mestbegunstigelsesklausulen, i en Verden, hvor Toldpolitikken jo skriger imod Mestbegunstigelsesklausulen, om den saa staar i aldrig saa mange Traktater.

Hans Nielsen: Paa en Maade undrer det mig en Del, at man baade i Lands-